

Türkiye’de Kamu Politikalarında Yerel Karar Verme Sürecinin Merkezi İdareye Bağlı Taşra Teşkilatlarında Uygulama Örneği: Kefe Projesi

Turgay TARLA

MEB Şube Müdürü

ORCID NO: 0000-0001-9373-9098

Özet

Türkiye’de eğitim politikalarında merkezi idare olan Millî Eğitim Bakanlığının denetim yetkisi, birçok alanda çeşitli yöntemlerle icra edilmektedir. Öğrencilerin ve öğretmenlerin derslerde kullanımı için Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan Eğitim Bilişim Ağı (Eba), Ortaöğretim Genel Müdürlüğü Materyal (Ogmmateryal), Öğrenci/Öğretmen Destek Sistemi (Ods) gibi yardımcı kaynaklar, eğitimde fırsat eşitliği temelinde bir eğitim politikası halinde istifadeye sunulmuştur. Ancak bu kaynakların Millî Eğitim Bakanlığınca, politika değerlendirmesi aşamasında denetim ve kontrolü, sadece Destekleme ve Yetiştirme Kurslarında yapılmakta olup diğer eğitim ve öğretim faaliyetlerinde kullanımında herhangi bir denetim ve kontrol yapılmamaktadır. Kulu İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü Eğitimde Fırsat Eşitliği (KEFE) Projesi kapsamında, Millî Eğitim Bakanlığının yardımcı kaynaklarının derslerde öğretmenler ve öğrenciler tarafından kullanılmasının sağlanması, merkezi idarenin denetim sistemine ilaveten yerel ihtiyaçlar dikkate alınarak bir sistem bütünlüğü içerisinde denetlenmektedir. Bu araştırmada, KEFE projesinin eğitim politikalarının denetiminde merkezi idare dışında, merkezi idarenin bu yoldaki kısmi denetim sistemini tüm eğitim ve öğretim faaliyetlerine genişleterek daha çok yerel yönetimlerde görülen yerel karar verme süreci içerisinde, taşra teşkilatlarında inisiyatif alınarak uygulanmasının sağlanabildiği örneği incelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kamu Politikaları, Eğitim politikaları, Yerel karar verme süreci, Millî Eğitim Bakanlığı.

An Application Example of the Local Decision-Making Process in Public Policies in Turkey in the Provincial Organizations Affiliated to the Central Administration: Kefe Project

Abstract

The supervision authority of the Ministry of National Education, which is the central administration in education policies in Turkey, is exercised by various methods in many areas. Auxiliary resources such as Education Information Network (Eba), General Directorate of Secondary Education Material (Ogmmateryal), Student/Teacher Support System (Ods) prepared by the Ministry of National Education for the use of students and teachers in lessons have been made available as an education policy on the basis of equal opportunity in education. However, the supervision and control of these resources by the Ministry of National Education at the policy evaluation stage is carried out only in Support and Training Courses, and there is no supervision or control in their use in other education and training activities. Within the scope of the Kulu District National Education Directorate Equal Opportunity in Education (KEFE) Project, ensuring that the auxiliary resources of the Ministry of National Education are used by teachers and students in lessons is supervised within a system integrity, taking into account local needs in addition to the central administration's supervision system. This research examines an example of how the KEFE project can be implemented by taking initiative in provincial organizations within the local decision-making process, which is mostly seen in local governments, by extending the partial control system of the central administration to all education and training activities, outside the central administration in the supervision of education policies.

Keywords: Public Policies, Education policies, Local decision-making process, Ministry of National Education.

Giriş

Eğitim politikaları, bir ülkenin geleceğini şekillendiren en önemli kamu politikaları alanıdır. Türkiye’de eğitim politikalarının icracısı konumunda Millî Eğitim Bakanlığı yer almaktadır. Kamu kaynaklarının kamu ihtiyaçları ve yararına kullanılması, hiç şüphesiz devletin en önemli görevlerinden biridir.

Millî Eğitim Bakanlığı, eğitim öğretim faaliyetlerinin etkin ve verimli kullanılması adına çok çeşitli ders materyalleri hazırlayıp hizmete sunmaktadır. Bu materyallerden önemli bir grubu da ders müfredatlarının işlenişi sırasında kullanılan ve baskı halinde veya dijital olarak hazırlanmış olan yardımcı kaynaklar oluşturmaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığı, icracı konumuyla eğitim politikalarının uygulanması noktasında çok çeşitli mekanizmaları kullanarak politika denetim ve kontrolünü sağlamaktadır. Bu denetimleri

gerçekleştirirken çoğu zaman merkezi idare ve merkezi idarenin yetki devri yoluyla taşra teşkilatına verdiği görev paylaşımını kullanmaktadır. Böylece denetimi, merkezi idarenin sınırları ile yerine getirmekte olup taşra teşkilatının gerekli gördüğü yerde merkezi idarenin denetim içeriği dışında inisiyatif kullanmasına izin vermemektir.

Yerel karar verme süreci, kavramsal açıdan, merkezi idareden ayrı olarak taşra teşkilatının politika sürecinde karar verme yetkisine izin vermeyi içermektedir. Yerel karar verme süreci, Türkiye’de daha çok yerel yönetimlerde sıkça görülmektedir.

Bu araştırmanın amacı, Millî Eğitim Bakanlığının eğitim politikalarında uygulamaya koyduğu yardımcı kaynakların kullanılmasının denetiminde etkin bir süreç işletilmesinde kısmi bir denetim gerçekleştirmesine ilaveten, Kulu İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü Eğitimde Fırsat Eşitliği, kısa adıyla KEFE Projesinin bu denetim alanını genişleterek yerel karar verme sürecinin yerel yönetimler dışında, merkezi idarede nasıl uygulayabildiği sorusuna cevap aramaktır.

Araştırmada, konunun belgelerden taranmış olması nedeniyle bilimsel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır.

Kamu Politikaları

Kamu, halka hizmetle görevli tüm devlet kuruluşlarını ifade etmekle birlikte bir ülkenin halkının bütününü, halkı da tanımlamaktadır (Türk Dil Kurumu, 2023).

Politika, devletin devlet olarak uhdesinde bulunan işleri düzenlemek ve icra etmekteki özel bakış açısını içermektedir. Halka hizmet etmekle birlikte yine halkın esenlik ve saadetini temin etmeyi gaye edinen toplumsal bir faaliyet sahasıdır. Bu sebeple politika, bu sahada görev ifa eden, politik fiillere katılanları kamu bakışında yücelten, insana faydayı amaçladığı için takdir edilmesi icap eden harekettir (Sezik, 2020: 185).

Kamu politikası, halkın karşılaştığı kamusal sorunlarla hükûmet eliyle ve disiplinler arası aktörlerin birlikteliğiyle sistemli bir şekilde ilgilenmesi neticesinde meydana gelmektedir (Demir, 2020: 123).

Kamu yönetimi alanındaki kamu hizmetleri programlarının gerçekleştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi neticesinde elde edilecek deneyimlerle birlikte yeniden kamu hizmeti üretilmesini sağlamayı da kapsamına alan kavram, kamu politikasıdır (Çevik, Kamu Politikası, 2016: 142).

Kamu politikaları aşamaları genel sınıflamaya göre gündeme getirme, yöntem ve uygulamadır. Politikaların fiiliyata dönüşmesi, uygulamanın beklenen amacı gerçekleştirmesine bağlıdır ve buradaki başarısızlık tüm kamu politikasını olumsuz etkilemektedir (Demir, Kamu Yönetimi ve Politikası, 2020: 377).

Eğitim Politikaları

Kendine has hedef, menfaat ve düşünce yapısı olan kişi veya grupların eğitimle ilgili tespitlerini ve bunlarla ilişkisi bulunan çalışma ve uygulamalar, eğitim politikasını tanımlamaktadır (Beltekin, 2021: 9).

Politika süreci, problemin tanımlanması, gündem oluşturma, politikanın formüle edilmesi, politikanın yasalaştırılması, politikanın uygulanması ve politikanın değerlendirilmesi bileşenlerinden oluşmaktadır. Bu bileşenler içerisinde, politikanın değerlendirilmesi, hükümet programının uygulama sonuçlarını toplama, politikanın plan dahilindeki neticelerinin gerçekleşme seviyesi fiillerini kapsamaktadır (Bakioğlu ve Korumaz, Eğitim politikasının çerçevesi, 2019: 34-52). Hiç kuşkusuz, her politik kararın amaçlanan hedeflere ulaşma düzeyinin tespiti, denetim ve kontrol ile sağlanabilmektedir.

Eğitimde fırsat eşitliği, her bir bireye gereken nitelikli bir eğitim için imkan sağlamaktır. Türkiye’de eğitim için ayrılan kamu kaynaklarının genel anlamda uygunluğunun yanında bölge, il, ilçe ve köy ayrımında nitelikli eğitim için gerekli eşitliğin sağlanması da son derece önemlidir. Ailelerin sosyo-ekonomik durumları, eğitim politikalarının belirleniminde göz önüne alınması gerekmektedir. Kamunun eğitim harcamalarında, aileler arasındaki bu sosyo-ekonomik esneklik fırsat eşitliği bağlamında belirleyici olmak zorundadır (Balyer, 2021: 132).

Kulu Eğitimde Fırsat Eşitliği (KEFE) Projesi, Millî Eğitim Bakanlığının yardımcı kaynaklarının öğrenci ve öğretmenler tarafından derslerde etkin bir şekilde kullanılmasını sağlamak amacıyla bir denetim ve kontrol sistemi oluşturmuştur. Böylelikle, taşradaki öğrencilerin de Millî Eğitim Bakanlığının yardımcı kaynaklarına tam olarak erişimi gerçekleşmektedir. Netice itibarıyla, eğitimde fırsat eşitliğinde önemli bir gereksinim olan yardımcı kaynaklar, ücretsiz bir şekilde kamu hizmetinde kullanılmaktadır.

Yerel Karar Verme Süreci

Merkezi idareyi taşrada temsil eden il, ilçe ve yerel yönetimlerin kendi görev ve yetki alanlarına giren kamu hizmetlerinin icrası, problemleri, planlanması gibi karar alma prosesi, yerel karar verme sürecini tanımlamaktadır. Bir başka ifadeyle, ülke yönetiminde alınan politika kararlarının coğrafi anlamda dar kapsamda yer alan ve aynı zamanda bu kararların icrasında vatandaşla en yakın temas içerisindeki birimlerin işlettiği süreçtir. Aynı zamanda bu süreç, genel politikaların prensip ve niteliklerine göre il, ilçe ve yerel yönetimlerin yereldeki ihtiyaçları dikkate alarak icraatlarını gerçekleştirirken verdikleri kararları il, ilçe ve yerel yönetim görev sahalarıyla çevreli olarak tatbik etmeleridir. Özetle yerel karar verme süreci, merkezi idarece tahsis edilen kaynakların il ve ilçe ölçeğinde uygulama ve denetlenmesinde karar sürecidir (Çevik, 2016: 378).

Kamu yönetiminde, kamu kaynaklarının yasal ve etkili kullanılması amacıyla hesap verebilirlik mekanizması kullanılmaktadır. Bu amaçla, kamu kuruluşlarının her kademesinde, kamu kaynaklarının halk ve devlet yararına kullanılması sağlanmaya çalışılmakta ve bu amaçla kamu politikaları ile hayata geçirilen icraatların kontrol edilebilirliği son derece önem arz etmektedir (Bakioğlu ve Çayak, 2019: 267-290).

Merkezi yönetimde yetki merkezde, sorumluluk ise taşra teşkilatlarındadır. Merkezi yönetim anlayışında tüm kararlar, yasal düzenlemeler yukarıdan aşağıya doğru bir sıralamayla gitmektedir. Karar verme sürecini merkezden yöneten merkezi yönetimlerde, sadece uygulama sonuçları taşra teşkilatlarından raporlar halinde istenmekte ve sürece taşranın müdahale etmesi engellenmektedir. Bu durumda yereldeki sorunları yakından müşahade eden taşra teşkilatları pasifize edilmektedir. Merkezden yönetimlerde, kamu politikalarının kamu hizmeti ve yatırımlarda uygunluk ve

yerindeliği azalttığı, bunun sunucu olarak da politikaların amacına ulaşmadığı görülmektedir (Taşar, 2009: 109).

Yerel karar verme süreci, merkezi idarenin yereldeki teşkilatlarının kamu politikalarının uygulamalarında ve denetlenmesindeki karar sürecini tanımlamaktadır. Yerel karar verme süreci, Türkiye’de bilhassa yerel yönetimler olarak ifade edilen belediyelerde etkin olarak işletilmekte olup merkezi idare olarak ifade edilen bakanlıkların taşra teşkilatlarında, tüm kararların merkezi idare tarafından alınması sebebiyle uygulama alanı bulamamaktadır.

KEFE Projesi

Kısa adı KEFE Projesi olan Kulu İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü Eğitimde Fırsat Eşitliği Projesi, Kulu İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü bünyesindeki tüm okul kademelerinde, Millî Eğitim Bakanlığının yardımcı kaynak niteliğinde bulunan tüm materyallerinin derslerde aktif kullanılması amacıyla oluşturulmuş bir denetim sistemidir. Millî Eğitim Bakanlığının yardımcı kaynakları eba.gov.tr, odsgm.meb.gov.tr, Trt Eba Tv/Youtube Eba Tv, ods.meb.gov.tr, ogmmateryal.eba.gov.tr, akademikdestek.eba.gov.tr internet sitelerinde ve Ogmmateryal Soru Bankası, Dersler Cepte ve Dört Dörtlük Konu Pekiştirme cep telefonu uygulamalarında yer almaktadır. Bu sistemle, yardımcı kaynakların eğitim ve öğretim çalışmalarında kullanımını her okul türü için ayrı ayrı sınıflandırılmış, kullanılan bu kaynakların öğretmen ve öğrenciler tarafından EBA sisteminde kayıt altına alınması sağlanmış, okul müdürlükleri aracılığıyla kullanımdaki ve kayıt altındaki çalışmaları raporlaştırılarak denetim ve kontrol mekanizması oluşturulmuştur (Kulu İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü, 2023).

Millî Eğitim Bakanlığı, hazırladığı dijital ve basımı yapılmış yardımcı kaynakları eğitim öğretim çalışmalarında kullanılmak üzere istifadeye sunmuştur. Bununla birlikte, bu yardımcı kaynakların kullanımı noktasında tüm kaynakların tüm eğitim öğretim faaliyetlerinde kullanımını genel olarak denetlememekte, sadece Destekleme ve Yetiştirme Kurslarında kısmi bir denetim yapmaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı Destekleme ve Yetiştirme Kursları Yönergesinin Kurslarda Yararlanılacak Kaynaklar başlıklı 17. Maddesinde, *Kurslarda yararlanılacak temel kaynaklar; ders kitapları, Eğitim Bilişim Ağı (EBA), EBA Akademik Destek Platformu, TEGM Materyal, OGM Materyal,*

DÖGM Materyal, EBA TV (İlkokul - Ortaokul - Lise), Öğrenci/Öğretmen Destek Sistemi (ÖDS), MEB Yardımcı Kaynak Paketi, Dersler Cepte Uygulaması ile Bakanlıkça belirlenen diğer eğitim içerikleri ve materyalleridir; ifadesine yer vermekte ve bu maddenin denetimini de aynı Yönergenin Destekleme ve Yetiştirme Kursu Denetim Formuna ekleyerek yapmaktadır (Millî Eğitim Bakanlığı Destekleme ve Yetiştirme Kursları Yönergesi, 2023). Millî Eğitim Bakanlığının Destekleme ve Yetiştirme Kursları dışında yardımcı kaynakların kullanımını denetlediği başka bir denetim ve kontrol sistemi bulunmamaktadır.

Kulu İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü, merkezi idare olan Millî Eğitim Bakanlığının eğitim ve öğretim faaliyetlerinde son derece önem arz eden ve oldukça faydası görülen yardımcı kaynakların kullanımında denetim ve kontrolün sağlanabilmesi için inisiyatif almış ve kendi denetim ve kontrol sistemini uygulamaya koymuştur. Böylelikle, Kulu İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü, daha çok yerel yönetimlerde görülen yerel karar verme sürecini merkezi idari yönetim içerisinde de işletmiştir.

KEFE Projesi ile birlikte Millî Eğitim Bakanlığının yardımcı kaynakları, öğretmen ve öğrenciler tarafından derslerde aktif olarak kullanılmış, sadece 2023 Ocak – Mayıs döneminde yardımcı kaynaklarda 15811 çalışma yapılmıştır (Kulu İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü, 2023). EBA sistemi içerisinde 2024 yılı Ocak-Mayıs döneminde kaydedilen çalışma oranlarına bakıldığında ise öğretmen kullanım oranı % 87,26'ya; öğrenci kullanım oranı ise % 40,6'ya yükselmiştir (Eğitim Bilişim Ağı, 2024). Öğretmen ve öğrencilerin KEFE Projesinin denetim ve kontrolü ile birlikte, öğrencilerin Millî Eğitim Bakanlığının yardımcı kaynaklara erişim oranı ciddi oranda artmış ve bu da eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanmasına önemli bir katkı sağlamıştır. Projenin sağladığı katkı ile 2023 Liselere Giriş Sınavında, Türkiye genelinde ilk yüzde 9'luk dilimde 26 öğrenci, ilk 14'lük dilimde 39 öğrenci, ilk 19'lük dilimde 53 öğrenci, ilk 24'lük dilimde 63 öğrenci, ilk 29'lük dilimde 78 öğrenci, ilk 39'lük dilimde 113 öğrenci yer almayı başarmıştır (Kulu İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü, 2023). Eğitimde sonuçların uzun vadede gözlemlenebildiği gerçeğinden hareket edilecek olursa, 2024 yılında bu başarıların artacağı söylenebilir.

Sonuç

Kamu politikası süreci içerisinde politikanın değerlendirilmesi, uygulanan politikanın amaçlarına ulaşım ulaşımadığının tespitinde son derece önemlidir.

Yerel karar verme süreci, Türkiye’de belediyeler olarak bilinen yerel yönetimlerde uygulama sıklığına sahiptir. Yerel karar verme sürecinin uygulama örnekleri, merkezi idarenin taşra teşkilatlarında kararların merkezi olarak alınması sebebiyle görülmemektedir.

Millî Eğitim Bakanlığı, eğitim ve öğretim faaliyetlerinde kullanılmak üzere, eğitimde fırsat eşitliği temelinde, basılı ve dijital ortamlarda çok sayıda yardımcı kaynak hazırlamıştır. Bu yardımcı kaynakların kullanımının denetim ve kontrolünü ise sadece Destekleme ve Yetiştirme Kurslarında kısmi olarak yapmakta olup diğer eğitim ve öğretim faaliyetlerinde bu denetim ve kontrolü sağlamaya yönelik bir sistem oluşturmamıştır.

Kulu İlçe Millî Eğitim Eğitimde Fırsat Eşitliği (KEFE) Projesi, yardımcı kaynakların tüm eğitim ve öğretim faaliyetlerinde kullanımının denetim ve kontrolünü bir sistem bütünlüğü içerisinde sağlamaktadır. Böylece taşra teşkilatında alınan denetim ve kontrol sistemi kararı, yerel karar verme sürecinin yerel yönetimler dışında merkezi idarenin taşra teşkilatında da örneklendiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırma konusunun Millî Eğitim Bakanlığı ve KEFE Projesinin yerel karar verme süreciyle sınırlı olması, araştırmanın sınırlılığını göstermekle birlikte araştırma olanaklarını da belirlemektedir.

Bu araştırmanın araştırmacılara yönelik önerileri, Türkiye’de kamu politikası aşamalarında yerel karar verme sürecinin sadece yerel yönetimlerde değil, merkezi idareye bağlı taşra teşkilatlarında da uygulanabilirliği bağlamında nicel, nitel ve/veya karma yöntemlerle araştırılması/çalışılmasıdır. Bu araştırma/çalışmalar, Millî Eğitim Bakanlığı öğretmenleri, okul yöneticileri, il-ilçe millî eğitim yöneticileri, daire başkanları, genel müdürleri ile yerel yöneticilerin görüşlerinin alınmasıyla yürütülebilir.

Kaynakça

Bakioğlu, A., ve Çayak, S. (2019). Eğitimde hesap verebilirlik. A. Bakioğlu, ve B. Korumaz (Ed.), *Eğitim politikaları kuramlar, yöntemler, göstergeler, etkiler ve uygulamalar* (s. 267-290). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Bakioğlu, A., ve Korumaz, M. (2019). Eğitim politikasının çerçevesi. A. Bakioğlu ve M. Korumaz (Ed.), *Eğitim politikaları kuramlar, yöntemler, göstergeler, etkiler ve uygulamalar* (s. 34-52). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Balyer, A. (2021). Eğitimde politika geliştirmede gözetilecek temel konular. A. Balyer, K. Özcan ve A. Bayram (Ed.), *Eğitim politikaları* (s. 132-135). Ankara: Anı Yayıncılık.

Beltekin, N. (2021). Eğitim politikalarıyla ilgili temel kavramlar. A. Balyer, K. Özcan ve A. Bayram (Ed.), *Eğitim politikaları* (s. 9-10). Ankara: Anı Yayıncılık.

Çevik, H. (2016). Kamu politikası. H. Altınok, ve F. G. Gedikkaya (Ed.), *Kamu politikaları ansiklopedisi* (s. 142-144). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Çevik, H. (2016). Yerel karar verme süreci. F. G. Hatice Altınok (Ed.), *Kamu politikaları ansiklopedisi* (s. 377-378). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Demir, F. (2020). *Kamu yönetimi ve politikası*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Demir, F. (2020). *Kamu yönetimi ve poltikası*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Eğitim Bilişim Ağı. (2024, Mayıs 20). EBA. *EBA Kullanım Raporları*. Ankara. Mayıs 20, 2024 tarihinde

https://rapor.eba.gov.tr/proxy/EbaReportPlayer_v0.0.68/index.html#/index/leaderboard?product=eba&city=KONYA&town=KULU adresinden alındı

Kulu İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü. (2023, Temmuz 7). Mart 2024 tarihinde [kulu.meb.gov.tr: https://kulu.meb.gov.tr/www/kefe-projesi-ile-derslerde-15811-calisma-yapildi/icerik/1022](https://kulu.meb.gov.tr/www/kefe-projesi-ile-derslerde-15811-calisma-yapildi/icerik/1022) adresinden alındı

Kulu İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü. (2023). *Kulu İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü Kefe Projesi*. Kulu İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü:

https://kulu.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2024_05/18100008_kefeprojemetni.pdf
adresinden alındı

Kulu İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü. (2023, Temmuz 2). *Kulu'da LGS'de Büyük Başarı*. 2024 tarihinde kulu.meb.gov.tr: <https://kulu.meb.gov.tr/www/kuluda-lgsde-buyuk-basari/icerik/1016> adresinden alındı.

Millî Eğitim Bakanlığı. *Millî Eğitim Bakanlığı e-Kurs Modülü*. Mart 13, 2024 tarihinde e-kurs.meb.gov.tr: https://e-kurs.meb.gov.tr/Dosya/2023_yonerge.pdf adresinden alındı.

Sezik, M. (2020). Kamu politikası. A. Yatkın (Ed.), *Yeni kamu yönetimi* (s. 185-186). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Taşar, H. (2009, Haziran). Merkezîyetçi yönetim yapısının kamu okulları üzerinde bıraktığı olumsuz etkiler. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(2), s. 108-119. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/15345> adresinden alındı.

Türk Dil Kurumu. (2023, Temmuz 14). Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük. Ankara. Ocak 27, 2024 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alındı.